

ОБРАЗКИ.

I. Хочу докучити тобі!

„Хочу докучити тобі!“

Ой, дитино!...

Старий Гектор приволік ся з села на обійсте, збитий, спосочений. Ціле тіло — один синяк, одна рана. Приволік ся на обійсте, так рад, що може спокійно лягти на соломі. Позирає за тобою, тай так чогось маячить ся у зболілій, пезячій голові, що один твій погляд щирий, ясний, одно твоє добре слово — страх добре зробить, половину болю відійме...

Але ти зовсім не дивиш ся на нього. Та на другім кінці подвіря увесь занятий метанєм стріл із лука. Постерігаєш врешті собаку на соломі. Кажеш наівно: „А-ну! застрілю Гекторця!“ — тай припадково кладеш у лук найтугійшу з твоїх стріл. Не міриш дуже, ба, безпечний, що не вцілила, і не дивиш ся більше в той бік. Стріляєш собі дальше...

Пес із слабим зойком витягає стрілу з рани. Починають стрясати ним тихі, передсмертні судороги...

Ідеш збирати стріли по подвірю. Ловиш розсіяно жалібний погляд собаки. „Бідний Гекторцьо — повідаєш — голоден, не снідав іще нині. Зараз! Зараз! Зараз принесу маленькому песикови молока“. І йдеш по молоку до кухні...

„Хочу докучити тобі!“

О Боже!

Завзяв ся проклятий, навісний Сатир, та в одно перебігає мою дорогу. Куди не піду, де не погляну — скрізь вишкірює на мене зуби його безлична, цинічно всьміхнена пика, тай кпить ся, тай кпить ся, тай кпить ся... Де не повернусь, скрізь мучить його страшний, пакісний рогіт: ха! ха! ха! ха-а!... Тому-то ніде не можу прибрати собі місця. Лиш іще в вашім дитинячім, яснім сьвітї мені добре, бо нечиста сила не має до нього приступу. Та нині!... Дивно і страшно!... Нині вздріла я відбите його ненависної пика навіть у твоїм добрім, дитинячім обличю. Навіть у твоїм безневиннім голосі почудось мені його пекольне: „Хочу, хочу, хочу, хочу, хочу... хочу докучити тобі!“

„Хочу докучити тобі!“

Ах! є така правда на сьвітї!...

Як була я ще малою, пакісною дитиною, то нераз бувало беру стару Мариську, вірну няньку братів моїх, за рамена (горбата небіжка була), тай трясу нею, аж тріщать сухі кости, аж задихаю ся сама, тай приповідаю: „Грушки трясу, Марисько! Грушкї, Марисько, грушки!“

А як прийшла я до розуму, то не годна була перепросити старої Мариськи за дитинячі пакости, бо вже її не було на сьвітї.

За те тепер мушу сама не раз і не сто разів почути: „Грушки, Марисько, грушки!“

Ах, так! Уже докучай хйба!

„Хочу докучити тобі!“

Чому і по що — не знаю (за гріхи мої відай) зіпхнули мене в глубокий склеп, тай замурують живцем... Безсильна перешкодити тій роботї, стою лише в тім склепу, тай мовчки лічу удари молотків: стук! стук! стук! стук! Що раз то студенїйше, що раз то більше не стає мені повітря. Вже лиш невеличкий отвір... Гляджу кривь нього німо, жду, що буде дальше... Постерігаю твоє дитиняче лице, тай щось мені робить ся відрадно. Ти дивиш ся

на склеп розсіяно. А що не кричу і не плачу, то здаєть ся тобі, що то не на правду замурують мене — а так лише — для забавки може, або що. Зрештою тобі ніколи думати про се. Твоя молода, кипуча енергія домагаєть ся спожиткованя — тож ловиш сквапно добру нагоду. Тай береш плиту — таку велику — таку тяжку — тай котиш до отвору. Ти почервонів увесь із натуги, та такий щиро, по дитинячому радий своїй силі, що хоч і як мені не до сьміху — а мушу всьміхнутись...

Гррим!...

Ба, не притулюй же уха до плити!...

10/2 1901.

Марша***

II. Смутна пісня.

Був літній вечір. Тетяна Орішевська сиділа на рундучку своєї школи. Увесь обрій, від півночі до півдня, горів рівним золотим кольором; на йому обриси церкви, хат і садків були зовсім чорні, дуже виразні і від сього мали особливу, різку красу. Учителька, русява дівчина, з карими очима, з рожево-смагляватим личком, здавалась невдоволеною з нудьги. При чужих вона намагала ся завсїди бути однаково веселою та жвавою і була з тих, до яких люблять залицятись.

Її справді брала страшенна нудьга. Помічниця поїхала на цілі вакації до дому, рідних не було, тутешнім панам вона не подобалась, а книжок майже не можна достати. Їй було двацять п'ять років і її всі навколо взивали старою дівкою, додаючи від себе три-чотири роки, чи скільки кому бажалось.

Їй надокучило сидіти і вона пішла у хату, думаючи засьвітити лампу та дочитати книжку, що якось собі здобула. Десь близенько, наче струмок сьвіжого повітря, зазвеніли дівочі голоси і Тетяна побачила на вулиці юрбу панночок, яких зараз пізнала. Дві були дочки тутешнього пана Степаненка, а останні їх приятельки, що приїхали погостювати. Вони реготались, штовхали одна одну з стежки у грязюку, а порівнявшись зі школою, де в одчи-